

Trest smrti

Abstrakt

Tato práce zkoumá trest smrti a jeho možné použití v moderní společnosti. Základní otázka, kterou si klade za cíl zodpovědět je, zda je tento trest v současné době ospravedlnitelný. Aby na tuto otázku bylo možné odpovědět, tak se zabývá potenciálním přínosem používání tohoto trestu, oprávněním státu přistupovat k tak přísnému trestu a nevyhnutelnými riziky, které přináší.

První kapitola je zaměřena na popis používání trestu smrti. V první části je popsán vývoj trestu smrti v Českých zemích od doby prvních trestních kodifikací, až po zrušení tohoto trestu v roce 1990. Druhá část je zaměřena na současnou situaci ve světě a nejvíce se zabývá Spojenými státy, Čínou a Blízkým Východem. Třetí část první kapitoly pak popisuje vývoj na poli mezinárodního práva a mezinárodní smlouvy regulující používání tohoto trestu. Jedná se zejména o Mezinárodní pakt o občanských a politických právech a Evropskou chartu lidských práv včetně dodatkových protokolů k těmto smlouvám.

Druhá kapitola je zaměřena na zkoumání trestu smrti z pohledu funkcí, které trestní právo ve společnosti vykonává, a to obzvláště v porovnání s doživotním trestem odnětí svobody. Jedná se o odstrašení potenciálních pachatelů trestných činů, účinná ochrana společnosti před odsouzenými pachateli a konečně spravedlivá odplata za spáchané činy. Ani v jednom z těchto případů není možné najít jasné ospravedlnění trestu smrti, protože ani jednu z těchto funkcí nevykonává výrazně lépe, než jiné formy trestu.

Třetí kapitola zkoumá otázku, zda má stát právo rozhodnout o usmrcení pachatele a možné prameny tohoto práva. Zaměřuji se zde na teorii společenské smlouvy a v jejím rámci neshledávám žádný přístup, který by hovořil ve prospěch tohoto oprávnění.

Čtvrtá kapitola pak zkoumá negativní účinky trestu smrti a rizika s ním spojená. Nejdůležitějším z nich je snižování hodnoty života v očích společnosti, což paradoxně může vést k vyššímu výskytu závažné kriminality. Dále se zabývám možností justičního omylu a diskriminací, kterou s sebou trestní proces přináší – zde se jedná především o diskriminaci na základě barvy pleti a na základě majetku, protože možnost najat si vlastního obhájce výrazně ovlivňuje výsledek celého procesu.

Tato práce dochází k závěru, že trest smrti není v dnešní době přijatelným institutem, protože potenciální rizika a nevýhody silně převažují nad možnými přínosy ve formě lepšího fungování systému trestního práva. Rovněž je velmi pochybné, odkud by stát mohl brát oprávnění vykonávat tento trest na pachatelích trestných činů.